

**UCHWAŁA Nr XVI/134/2020
RADY GMINY RYŃSK**

z dnia 11 lutego 2020 r.

**w sprawie Programu wspierania rodziny w Gminie Ryńsk
w latach 2020 – 2022.**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2019 r. poz. 506, 1309, 1571, 1696 i 1815), art. 176 pkt 1 i art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U. z 2019 r. poz. 1111 i 1818) uchwała się, co następuje:

§ 1. Uchwala się Program wspierania rodziny w Gminie Ryńsk w latach 2020 - 2022. Program stanowi załącznik do uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Ryńsk.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

załącznik
do uchwały Nr XVI/134/2020
Rady Gminy Ryńsk
z dnia 11 lutego 2020 r.

**PROGRAM WSPIERANIA RODZINY
W GMINIE RYŃSK
W LATACH 2020-2022**

I. Wprowadzenie

Dla dobra rodziny, które jest naturalnym środowiskiem rozwoju i dobra wszystkich jej członków, a w szczególności dzieci, które potrzebują szczególnej ochrony i pomocy ze strony dorosłych, konieczne jest wspieranie rodzin ze strony m.in. Samorządu w tych przypadkach, kiedy własne zasoby i możliwości nie wystarczają, aby pokonać sytuacje trudne lub kryzysowe. Szczególnie dziecko do prawidłowego rozwoju potrzebuje rodziny, która otacza je miłością, zapewnia poczucie bezpieczeństwa i zaspakaja jego potrzeby. Z punktu widzenia potrzeb dziecka, naturalna rodzina jest podstawowym środowiskiem zapewnienia bezpieczeństwa emocjonalnego, jest naturalnym środowiskiem wychowawczym, w którym główny element stanowią interakcje zachodzące między jej członkami. Rodzina w sposób świadomy i nieświadomy oddziałuje na osobowość dziecka, przekazuje mu swój system wartości, tradycje, poglądy, ukierunkowuje jego aktywność i postępowanie na całe życie. Naturalna rodzina jest najbardziej stabilnym punktem odniesienia w doświadczeniu dziecka. Pomyślny rozwój dziecka jest możliwy w prawidłowo funkcjonującej rodzinie. Dlatego, jeśli w funkcjonowaniu rodziny pojawiają się dysfunkcje, instytucje i służby zobligowane do wspierania rodziny zobowiązane są do podjęcia na jej rzecz określonych działań. Problemy występujące w rodzinie często są złożone i wymagają interdyscyplinarnych rozwiązań. Choroba alkoholowa, przemoc w rodzinie, niewydolność w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych, to główne problemy dezorganizujące życie rodzin, którym często towarzyszy również problem ubóstwa, czy długotrwałego bezrobocia. Dlatego rodziny dysfunkcyjne wymagają stałego monitorowania przez pracowników socjalnych, pedagogów szkolnych, pracowników przychodni medycznych, policji, kuratorów sądowych i przedstawicieli innych instytucji, które mają kontakt z rodziną oraz podejmowania działań na rzecz rodziny w oparciu o sprecyzowany plan działania.

Organizując różnorodne formy wsparcia na rzecz rodziny wieloprotblemowej, należy doceniać i konsekwentnie realizować zasadę podstawowej roli opiekuńczej i wychowawczej rodziny w rozwoju dziecka. Zamiast zastępować rodzinę w jej funkcji opiekuńczo - wychowawczej, należy ją wspierać i wspomagać tak, aby przywrócić prawidłowe funkcjonowanie. Stąd też, założeniem Programu wspierania rodziny w Gminie Ryńsk w latach 2020-2022 dalej Program jest wsparcie rodziny naturalnej już na etapie, kiedy pojawiają się problemy.

Problemem przemocy w rodzinie na terenie Gminy Ryńsk zajmuje się Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, którego celem jest integrowanie i koordynowanie działań przedstawicieli różnych podmiotów oraz specjalistów w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Opierając się na założeniach ustawy z 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zaleca się zaangażowanie asystenta rodziny, o którym stanowi art. 11 ust. 3 i art. 12 w/w ustawy. Bardzo ważne jest, że rola asystenta rodziny zaczyna się już na etapie profilaktyki i polega na aktywnym wspieraniu rodziny. Zadaniem asystenta jest całościowe wspieranie rodzin wychowujących dzieci, zagrożonych różnymi dysfunkcjami i niedopuszczenie

do oddzielenia dzieci od rodziny. Asystent reaguje na sygnały wskazujące na powstawanie w rodzinie problemów związanych z jej prawidłowym funkcjonowaniem, otrzymywane z różnych źródeł: od pracownika socjalnego, pedagoga szkolnego, z policji, czy też od pielęgniarki środowiskowej. Natomiast celem pracy asystenta będzie osiągnięcie przez rodzinę podstawowego poziomu stabilności życiowej, która umożliwi jej wychowywanie dzieci. W przypadku niemożności zapewnienia opieki i wychowania dziecka przez rodzinę, samorząd powiatowy organizuje pieczę zastępczą w formie rodzinnej i instytucjonalnej.

Do zadań gminy w myśl ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej należy ponoszenie częściowych wydatków związanych z pobytem dziecka w wyżej wskazanych formach pieczy zastępczej. Należy zauważyć, że wspieranie rodziny, to jednocześnie rozwój i wzmacnianie społeczności lokalnej. Reformy ustroju terytorialnego państwa powodują, że coraz więcej kompetencji przejmują samorządy gmin i powiatów.

Pomoc społeczna jako instytucja polityki społecznej państwa ma na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężenie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne środki, możliwości i uprawnienia. W przepisach o pomocy społecznej zawarta jest zasada pomocniczości, która kładzie nacisk na wspieranie, a nie bezpośrednie zaspokajanie potrzeb.

Niniejszy Program stanowi realizację dyspozycji ustawowej określonej w art. 176 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Programem zawiera cele strategiczne i kierunki działań wynikające z potrzeb i problemów rodzin borykających się z problemami opiekuńczo – wychowawczymi.

Obowiązkiem gminy jest dbanie o dobro jej mieszkańców, a co za tym idzie wspieranie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych i nie potrafiących samodzielnie ich rozwiązać. Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej *„rodzinę stanowią osoby spokrewnione lub niespokrewnione, pozostające w faktycznym związku, wspólnie zamieszkujące i gospodarujące”*. Realizowane w ramach Programu zadania koncentrować się będą na całej rodzinie, również w sytuacjach, gdy dziecko umieszczone zostanie poza rodziną biologiczną, w celu umożliwienia mu powrotu do tej rodziny.

II. Podstawa prawna:

- 1) ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U. z 2019 r. poz. 1111 z późn.zm.);
- 2) ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2019 r. poz. 1507, z późn.zm.);
- 3) ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2015 r. poz. 1390z późn.zm.);
- 4) ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2019 r. poz. 2277);
- 5) ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz.U. z 2019 r. poz. 852 z późn.zm.).

III. Diagnoza sytuacji rodzin w Gminie Ryńsk

Miejszem realizacji Programu jest obszar Gminy Ryńsk, na którym zamieszkuje ponad 8700 mieszkańców. Na terenie gminy działają instytucje jak i organizacje pozarządowe. Należą do nich Urząd Gminy Ryńsk, Ośrodek Pomocy Społecznej Gminy Ryńsk, podmioty opieki zdrowotnej, biblioteka, szkoły, kluby sportowe, stowarzyszenia. Z budżetu gminy finansowana jest rozbudowa i modernizacja szkół, świetlic wiejskich, bazy sportowej, place zabaw dla dzieci oraz rozwój sieci dróg, a także działania na rzecz mieszkańców realizowane przez stowarzyszenia.

Punktem wyjścia do określenia zadań Programu jest analiza danych o osobach i rodzinach objętych wsparciem ze strony Ośrodka Pomocy Społecznej Gminy Ryńsk. Liczbę rodzin korzystających z pomocy społecznej w latach 2014 – 2019 przedstawia tabela.

Tabela nr 1 Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej w latach 2014 – 2019

Rok	Liczba rodzin ogółem	Rodziny z dziećmi ogółem		Rodziny z 1 dzieckiem		Rodziny z 2 dziećmi		Rodziny z 3 dziećmi		Rodziny z 4 dziećmi		Rodziny z 5 dziećmi		Rodziny z 6 dziećmi		Rodziny z 7 i więcej dziećmi	
		liczba	%	liczba	%	liczba	%	liczba	%	liczba	%	liczba	%	liczba	%	liczba	%
2014	363	195	53,72%	61	16,80%	57	15,70%	41	11,29%	25	6,89%	5	1,38%	4	1,10%	2	0,55%
2015	354	174	49,15%	40	11,30%	62	17,51%	39	11,02%	22	6,21%	7	1,98%	1	0,28%	3	0,85%
2016	326	145	44,48%	41	12,58%	43	13,19%	27	8,28%	24	7,36%	5	1,53%	3	0,92%	2	0,61%
2017	277	106	38,27%	27	9,75%	29	10,47%	22	7,94%	17	6,14%	7	2,53%	3	1,08%	1	0,36%
2018	196	48	24,49%	17	8,67%	14	7,14%	8	4,08%	6	3,06%	2	1,02%	1	0,51%	0	0,00%
2019	186	51	27,42%	18	9,68%	9	4,84%	10	5,38%	10	5,38%	2	1,08%	1	0,54%	1	0,54%

Z danych wynika, iż liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej maleje. Na przestrzeni 6 lat podobnie rzecz ma się z ilością rodzin posiadających dzieci i korzystających z pomocy społecznej.

Gmina Ryńsk tak jak wiele gmin w kraju boryka się z wieloma problemami społecznymi, które dotyczą rodzin z jej terenu. Do największych z nich należą: ubóstwo, bezrobocie, niepełnosprawność, długotrwała choroba, bezradność w sprawach opiekuńczo wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego, wielodzietność i alkoholizm. Powody przyznawania pomocy w latach 2014 – 2019 przedstawia tabela.

Tabela nr 2 Powody przyznawania pomocy społecznej w latach 2014 – 2019

POWÓD TRUDNEJ SYTUACJI ŻYCIOWEJ	2014				2015				2016				2017				2018				2019			
	LICZBA RODZIN	%	LICZBA OSÓB W RODZINACH	%	LICZBA RODZIN	%	LICZBA OSÓB W RODZINACH	%	LICZBA RODZIN	%	LICZBA OSÓB W RODZINACH	%	LICZBA RODZIN	%	LICZBA OSÓB W RODZINACH	%	LICZBA RODZIN	%	LICZBA OSÓB W RODZINACH	%	LICZBA RODZIN	%	LICZBA OSÓB W RODZINACH	%
OGÓŁEM	363	100,00%	1225	100%	354	100%	1174	100%	326	100%	1023	100%	277	100%	812	100%	196	100%	448	100%	186	100%	454	100%
UBÓSTWO	310	85,40%	1060	87%	289	82%	990	84%	260	80%	859	84%	217	78%	674	83%	125	64%	288	64%	113	61%	288	63%
SIEROCTWO	0	0,00%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%
BEZDOMNOŚĆ	6	1,65%	6	0%	7	2%	7	1%	3	1%	3	0%	5	2%	9	1%	4	2%	6	1%	3	2%	3	1%
POTRZEBA OCHRONY MACIERZYŃSTWA	87	23,97%	481	39%	98	28%	559	48%	76	23%	440	43%	58	21%	338	42%	16	8%	87	19%	19	10%	106	23%
W TYM:																								
WIELODZIETNOŚĆ	57	15,70%	354	28,90%	76	21,47%	461	39,27%	61	18,71%	377	36,85%	49	17,69%	300	36,95%	15	7,65%	85	18,97%	16	8,60%	96	21,15%
BEZROBOCIE	246	67,77%	907	74,04%	221	62,43%	828	70,53%	188	57,67%	690	67,45%	146	52,71%	540	66,50%	92	46,94%	265	59,15%	92	49,46%	283	62,33%
NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ	121	33,33%	295	24,08%	130	36,72%	336	28,62%	118	36,20%	317	30,99%	108	38,99%	286	35,22%	84	42,86%	173	38,62%	84	45,16%	176	38,77%
DŁUGOTRWAŁA LUB CIĘŻKA CHOROBA	126	34,71%	335	27,35%	105	29,66%	269	22,91%	66	20,25%	134	13,10%	73	26,35%	177	21,80%	64	32,65%	121	27,01%	74	39,78%	154	33,92%
BEZRADNOŚĆ W SPRAWACH OPIEK.- WYCHOWAWCZYCH I PROWADZENIA GOSPODARSTWA DOMOWEGO OGÓŁEM	57	15,70%	246	20,08%	51	14,41%	212	18,06%	40	12,27%	175	17,11%	40	14,44%	195	24,01%	18	9,18%	76	16,96%	20	10,75%	86	18,94%

W TYM:																								
RODZINY NIEPEŁNE	40	11,02%	139	11,35%	31	8,76%	101	8,60%	24	7,36%	79	7,72%	18	6,50%	66	8,13%	11	5,61%	36	8,04%	14	7,53%	49	10,79%
RODZINY WIELODZIELNE	13	3,58%	90	7,35%	14	3,95%	90	7,67%	12	3,68%	85	8,31%	19	6,86%	124	15,27%	5	2,55%	32	7,14%	8	4,30%	48	10,57%
PRZEMOC W RODZINIE	1	0,28%	4	0,33%	3	0,85%	10	0,85%	2	0,61%	6	0,59%	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%	1	0,54%	4	0,88%
POTRZEBA OCHRONY OFIAR HANDLU LUDŹMI	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%
ALKOHOLIZM	34	9,37%	78	6,37%	37	10,45%	77	6,56%	31	9,51%	77	7,53%	28	10,11%	62	7,64%	20	10,20%	29	6,47%	16	8,60%	26	5,73%
NARKOMANIA	1	0,28%	1	0,08%	1	0,28%	1	0,09%	2	0,61%	2	0,20%	2	0,72%	2	0,25%	3	1,53%	3	0,67%	1	0,54%	1	0,22%
TRUDNOŚCI W PRZYSTOSOWANIU DO ŻYCIA PO ZWOLNIENIU Z ZAKŁADU KARNEGO	5	1,38%	5	0,41%	8	2,26%	11	0,94%	6	1,84%	10	0,98%	2	0,72%	3	0,37%	0	0,00%	0	0,00%	1	0,54%	1	0,22%
TRUDNOŚCI W INTEGRACJI OSÓB, KTÓRE OTRZYMAŁY STATUS UCHODźCY LUB OCHRONĘ UZUPEŁNIAJĄCĄ	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%
ZDARZENIE LOSOWE	1	0,28%	5	0,41%	3	0,85%	10	0,85%	2	0,61%	5	0,49%	0	0,00%	0	0,00%	1	0,51%	4	0,89%	2	1,08%	5	1,10%
SYTUACJA KRYZYSOWA	2	0,55%	9	0,73%	0	0,00%	0	0,00%	1	0,31%	2	0,20%	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%
KŁĘSKA ŻYWIOŁOWA LUB EKOLOGICZNA	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%	0		0	0,00%	0	0,00%

Z przedstawionych danych wynika, iż na przestrzeni objętych zestawieniem lat zmalała liczba rodzin i osób korzystających z pomocy z tytułu ubóstwa, wielodzietności, bezrobocia, alkoholizmu natomiast uległa zwiększeniu z powodu niepełnosprawności i długotrwałej lub ciężkiej choroby.

W podsumowaniu należy stwierdzić, iż większość wymienionych problemów ma negatywny wpływ na sytuację mieszkańców Gminy Ryńsk.

Niepokojącym zjawiskiem jest problem bezradności w sprawach opiekuńczo – wychowawczych oraz prowadzenia gospodarstwa domowego, który ma często ścisły związek z innymi problemami takimi jak: bezrobocie, ubóstwo i uzależnienia.

Ośrodek Pomocy Społecznej skupia się na wieloaspektowej pomocy rodzinom, które znalazły się w kryzysie. Pomoc udzielana jest zarówno w formie materialnej jak i niematerialnej. Oferuje się pomoc pracowników socjalnych, asystenta rodziny, a Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych specjalistę w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej i terapeuty ds. uzależnień. Pomoc oferują również instytucje współpracujące z samorządem w zakresie udzielania wsparcia rodzinie. Wspieranie rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo- wychowawczych na szczeblu gminnym realizowane jest we współpracy ze środowiskiem lokalnym, policją, kuratorami, placówkami oświatowymi, podmiotami opieki zdrowotnej.

Wspieranie rodziny winno być prowadzone za zgodą rodziny oraz z jej aktywnym udziałem. Może ono przybierać dwie formy:

- pracy z rodziną,
- pomocy w opiece i wychowaniu dziecka.

W sytuacji, kiedy nie ma możliwości zapewnienia w rodzinie prawidłowej opieki i wychowania dziecka, Powiat Wąbrzeski zapewnia pieczę zastępczą w formie rodzinnej lub instytucjonalnej. W myśl ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, do zadań gminy należy częściowe pokrycie kosztów związanych z pobytem dziecka w pieczy zastępczej. W przypadku umieszczenia dziecka w rodzinie zastępczej albo w rodzinnym domu dziecka gmina właściwa ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem go po raz pierwszy w pieczy zastępczej ponosi odpowiednio wydatki w wysokości:

- 10% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka – w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej;
- 30% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka – w drugim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej;
- 50% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka – w trzecim roku i następnych latach pobytu dziecka w rodzinie zastępczej.

Poniższa tabela pokazuje liczbę dzieci przebywających w pieczy zastępczej na przestrzeni minionych 6 lat.

Tabela nr 3. Małoletni umieszczeni w pieczy zastępczej w latach 2014 -2019

Lp.	Lata	Liczba dzieci przebywających w pieczy zastępczej
1.	Rok 2014	6
2.	Rok 2015	7
3.	Rok 2016	8
4.	Rok 2017	9
5.	Rok 2018	4
6.	Rok 2019	8

Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej określa, iż rodzinie, która przeżywa trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej może zostać przydzielony asystent rodziny. Jest to osoba wspierająca rodzinę współpracująca z nią w taki sposób, aby rodzina potrafiła w przyszłości samodzielnie przezwyciężyć trudności, zwłaszcza te związane z opieką i wychowaniem dzieci. Asystent jest osobą towarzyszącą rodzinie, współobecną, pomagającą, będącą w pogotowiu. Asystent rodziny towarzyszy rodzicom we wprowadzeniu zmian w swoim myśleniu, zachowaniu oraz otoczeniu, koniecznych do tego, aby środowisko rodzinne sprzyjało bezpieczeństwu i prawidłowemu rozwojowi dzieci. Asystent rodziny wspiera rodzinę, aby w przyszłości samodzielnie potrafiła pokonywać trudności życiowe, zwłaszcza dotyczące opieki i wychowania dzieci. Asystentura rodziny polega na zindywidualizowanej pracy w rodzinie, z rodziną, dla rodziny (na jej rzecz), przy dominowaniu pracy z rodziną. Cechami charakterystycznymi asystowania jest indywidualizacja pracy wynikająca z małej liczby odbiorców, dostosowanie do określonych grup beneficjentów i ich realnych potrzeb, dawanie możliwości skierowania do nich dedykowanego wsparcia. Asystent rodziny ma za zadanie zmienić stosunek osób w rodzinie do własnej sprawczości, zwiększyć ich poczucie wpływu na własne życie, podnieść samoocenę. Indywidualna pomoc służy rozwojowi kompetencji poszczególnych członków rodziny, osiągnięciu wyznaczonych przez nich celów, wzbudzeniu w nich wiary we własne możliwości oraz motywowaniu do podejmowania działań, do tej pory uznawanych za niemożliwe. Działania asystenta i rodziny zmagają się do jej usamodzielnienia i pozostawienia dzieci w rodzinie, w środowisku zapewniającym im poczucie bezpieczeństwa i prawidłowy rozwój.

Stanowisko asystenta rodziny funkcjonuje w gminie od 2015 r.

Tabela nr 4. Liczba rodzin objętych asystenturą 2014 -2019

Lp.	Lata	Liczba rodzin objętych asystenturą
1.	Rok 2014	0
2.	Rok 2015	11
3.	Rok 2016	18
4.	Rok 2017	14
5.	Rok 2018	12
6.	Rok 2019	17

Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej określa, iż rodzinie, która przeżywa trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej może zostać przydzielona pomoc w formie rodziny wspierającej. Pełnienie funkcji rodziny wspierającej może być powierzone osobom z bezpośredniego otoczenia rodziny i dziecka. Zadania rodziny wspierającej to m.in. pomoc w opiece nad dziećmi, prowadzeniu gospodarstwa domowego, wspólne spędzanie czasu wolnego. Pomoc ta będzie wynikać z przyjętego i zaakceptowanego planu pomocy rodzinie, a realizowana będzie na podstawie zawartej umowy. Rodzina wspierająca może otrzymać zwrot kosztów świadczonej pomocy, co zostanie określone w treści umowy. W celu podniesienia skuteczności oddziaływania rodzin wspierających, należy zadbać o ich przygotowanie poprzez poradnictwo oraz szkolenie.

IV. Cele Programu

1. Cel główny:

Głównym celem Programu jest zapewnienie wsparcia rodzinom przeżywającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych, w celu utrzymania dziecka w rodzinie biologicznej lub jego powrotu do rodziny. Realizacja celu głównego odbywać się będzie w oparciu o wielopłaszczyznowe działania podmiotów pomocowych. Finalnym efektem będzie przywrócenie stabilnej sytuacji rodzinnej. Aby osiągnąć cel główny koniecznym jest wdrożenie celów szczegółowych.

2. Cele szczegółowe:

Cel szczegółowy 1 Wzmocnienie bezpieczeństwa socjalnego i wspieranie rodziny	
<i>Zadania</i>	<i>Realizatorzy, partnerzy</i>
Sprawne diagnozowanie problemów w rodzinach	Ośrodek Pomocy Społecznej Gminy Ryńsk, wychowawcy w szkołach, Policja, służba zdrowia
Pomoc asystenta rodziny	Ośrodek Pomocy Społecznej Gminy Ryńsk
Organizacja posiłków dla dzieci pozbawionych posiłków	Ośrodek Pomocy Społecznej Gminy Ryńsk, szkoły
Sprawne udzielanie pomocy materialnej	Ośrodek Pomocy Społecznej Gminy Ryńsk

Cel szczegółowy 2 Wspomaganie edukacji dziecka i wspieranie organizowania różnych form spędzania wolnego czasu dla dzieci	
<i>Zadania</i>	<i>Realizatorzy, partnerzy</i>
Organizowanie dzieciom czasu wolnego	biblioteka, przedszkola, świetlice, szkoły, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
Umożliwianie umieszczenia dziecka w przedszkolu	Urząd Gminy Ryńsk, oddziały przedszkolne w szkołach
Wyrównywanie szans edukacyjnych wszystkich dzieci	szkoły, biblioteka, oddziały przedszkolne
Zwiększenie liczby miejsc rekreacji dla dzieci, udostępnienie atrakcji dzieciom i młodzieży	szkoły, organizacje pozarządowe

Cel szczegółowy 3 Promowanie wartości rodziny i wzmocnienie więzi jej członków	
<i>Zadania</i>	<i>Realizatorzy, partnerzy</i>
Wzmacnianie więzi rodzinnych poprzez międzypokoleniową wymianę doświadczeń	biblioteka, szkoły, świetlice, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
Informowanie o instytucjach wspomagających rodzinę	Ośrodek Pomocy Społecznej Gminy Ryńsk, szkoły, biblioteki, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
Organizowanie festynów, imprez integrujących rodzinę	szkoły, biblioteki, organizacje pozarządowe, szkoły, sołectwa, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
Wspomaganie rodzin wielodzietnych i ubogich w dostępie do wypoczynku	szkoły, Ośrodek Pomocy Społecznej Gminy Ryńsk, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

Cel szczegółowy 4 Profilaktyka i zapobieganie zjawiskom dysfunkcji rodziny	
<i>Zadania</i>	<i>Realizatorzy, partnerzy</i>
Analiza sytuacji w rodzinach i rozpoznanie przyczyn istniejących problemów	Ośrodek Pomocy Społecznej Gminy Ryńsk, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Społecznych, poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna, Powiatowe

	Centrum Pomocy Rodzinie, szkoły, Zespół Interdyscyplinarny
Monitorowanie sytuacji dzieci w rodzinach dysfunkcyjnych	Ośrodek Pomocy Społecznej Gminy Ryńsk, szkoły, kuratorzy, dzielnicowi, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Zespół Interdyscyplinarny
Stała pomoc asystenta rodziny	Ośrodek Pomocy Społecznej Gminy Ryńsk
Zwiększenie dostępności do specjalistycznego poradnictwa rodzinnego, informowanie o miejscach pomocy	Ośrodek Pomocy Społecznej Gminy Ryńsk, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie,
Motywowanie środowisk zagrożonych uzależnieniami do podjęcia terapii	Ośrodek Pomocy Społecznej Gminy Ryńsk, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Samodzielny Publiczny Ośrodek Zdrowia, kuratorzy, zespół Interdyscyplinarny
Organizowanie szkoleń dla pracowników wspierających rodziny dysfunkcyjne	Ośrodek Pomocy Społecznej Gminy Ryńsk

V. Sposób realizacji Programu

Do realizacji założonych celów ustalono następujące działania:

- 1) współpraca instytucji i podmiotów działających w obszarze wspierania rodziny i dziecka;
- 2) wspieranie rodzin w przezwyciężaniu problemów natury opiekuńczo-wychowawczej poprzez kierowanie do instytucji oferującej poradnictwo specjalistyczne m.in. wsparcie psychologiczne;
- 3) przydzielanie asystenta rodziny;
- 4) udzielanie pomocy finansowej rodzinom ubogim;
- 5) praca socjalna z rodzinami zagrożonymi dysfunkcjami;
- 6) wsparcie interdyscyplinarne rodzin zagrożonych przemocą;
- 7) współpraca z podmiotami i instytucjami w zakresie realizacji projektów i programów na rzecz dziecka i rodziny;
- 8) partycypacja w kosztach pobytu dzieci w pieczy zastępczej;
- 9) prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny przeżywającej trudności.

VI. Przewidywane efekty Programu

Spodziewanym efektem realizacji Programu ma być: polepszenie sytuacji dziecka i rodziny, wzmocnienie lub przywrócenie poczucia bezpieczeństwa socjalnego, ograniczenie patologii społecznej, zminimalizowanie negatywnych zachowań oraz stworzenie skutecznego systemu wsparcia dla rodziny i dziecka.

VII. Realizatorzy Programu

Realizatorami Programu będą:

- 1) Ośrodek Pomocy Społecznej Gminy Ryńsk;
- 2) Gminny Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie;
- 3) Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych;
- 4) placówki oświatowe;
- 5) asystent rodziny;
- 6) Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna w Wąbrzeźnie;
- 7) Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wąbrzeźnie;
- 8) Komenda Powiatowa Policji w Wąbrzeźnie;
- 9) kuratorzy sądowi;
- 10) Sąd Rejonowy w Wąbrzeźnie;

- 11) służba zdrowia;
- 12) organizacje pozarządowe.
- 13) Prokuratura.

VIII. Źródła finansowania Programu

Środki na realizację Programu mogą pochodzić z:

- 1) środki własne gminy;
- 2) dotacji z budżetu państwa;
- 3) środki pozabudżetowe.

IX. Koordynator Programu

Realizacja Programu koordynowana będzie przez Kierownika Ośrodka Pomocy Społecznej Gminy Ryńsk

X. Adresaci Programu

Program skierowany jest do rodzin zamieszkałych na terenie Gminy Ryńsk przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych zagrożonych umieszczeniem dzieci w pieczy zastępczej. Ponadto Program adresowany jest również do rodzin, które są już objęte pieczą zastępczą, a które wyrażają chęć współpracy z pracownikami służb pomocowych na rzecz odzyskania opieki nad dziećmi.

XI. Wdrażanie i monitoring Programu

Monitoring realizacji Programu będzie odbywać się na bieżąco. Polegać on będzie na pozyskiwaniu informacji i danych od podmiotów realizujących poszczególne zadania, co umożliwi wgląd w zakres podejmowanych działań, ich analizę oraz ocenę skuteczności. Zebrane informacje umożliwią opracowanie dalszych przedsięwzięć. Zgodnie z art. 179 ustawy o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej każdego roku do 31 marca Wójt będzie składał Radzie Gminy sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny za miniony rok oraz przedstawiał potrzeby związane z realizacją zadań.

XII. Podsumowanie

Program ma na celu wspomaganie prawidłowego funkcjonowania rodziny oraz rozwoju dziecka w rodzinie. Realizacja zadań opisanych w Programie wymaga wsparcia i pomocy ze strony wielu podmiotów. Zintegrowane działania instytucji, przy aktywnym włączaniu osób zainteresowanych, umożliwią poprawne funkcjonowanie rodzin na terenie Gminy Ryńsk, a w przypadku rodzin przechodzących kryzys, umożliwią polepszenie ich funkcjonowania.